

Lietuvos Respublikos Seimo valdybai

2024-09-17

Kopijos: Biudžeto ir finansų komitetui, Finansų ministerijai

siunčiama tik el. paštu

DĖL LOŠIMO PASLAUGŲ PARLAMENTINĖS KONTROLĖS IR TEISĖKŪROS KLAIDŲ

Rašto skaitytojams atskleidžiami duomenys, jog Valstybė dėl padarytų klaidų patyrė ir patiria milžinišką finansinę žalą, vartotojai ciniškai išnaudojami, pinigų plovimo prevencija neveikia, o šioms ydoms alternatyvą siūlę apribotų parametrų lošimai kryptingai demonizuojami ir naikinami.

Nacionalinė lošimų ir žaidimų verslo asociacija (toliau – **NLŽVA**) ne kartą kreipėsi į Seimo valdybą, Biudžeto ir finansų komitetą (toliau – **BFK**), Finansų ministeriją (toliau – **FM**) nurodė esmines lošimo paslaugų¹ teisinio reguliavimo ir parlamentinės kontrolės klaidas (žr. 2022-04-11, 2022-10-13, 2023-01-17, 2023-06-19 ir kitus raštus²). Nė karto nebuvo sulaukta argumentuotų atsakymų, problemos neišnagrinėtos, o valstybės patiriama žala ignoruojama. Niekur nediskutuojama dėl pateiktų faktų, žalos valstybei, visuomenei ir verslui. Net sąmoningai tokių viešų klausimų vengiama. Tai tiesioginė šios 2020-2024 metų Seimo kadencijos **valdančiosios daugumos** politinė atsakomybė.

Pažymėtina, jog NLŽVA, veikianti nuo 1994 metų, koncentruojasi tik į su lošimo paslaugų teisiniu reguliavimu susijusius klausimus, jų analizę ir vertinimą – stebime akivaizdžiai netoleruotinus veiksmus bei žinome ir suprantame jų neigiamas pasekmes valstybei, visuomenei ir verslui. Asociacijos įstatuose įtvirtintas viešojo intereso gynimo uždavinys, todėl reaguojame ir teikiame pastabas aukščiausiai valstybės institucijai – tautos atstovybei, parlamentui. Turime viltį, jog mūsų patirtis, išvalgos ir analizė padės valstybei išvengti dar didesnių praradimų, nei yra dabar, o atlikti būtini pakeitimai Lietuvoje leis sukurti tvarią, skaidrią ir naudingą valstybei lošimo paslaugų industriją.

2020-2024 metų Seimo kadencijos metu valdančioji dauguma tapo kryptingai veikiančių lošimo paslaugų rinką prižiūrinčių ir faktiškai ją formuojančių biurokratų bei kitų asmenų grupių įrankiu, nes bazinio supratimo apie šios specifinės ūkinės veiklos reguliavimo ir priežiūros ypatumus neturintys buvę ir esami Seimo BFK pirmininkai **Mykolas Majauskas**, **Mindaugas Lingė**, Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas **Justas Džiugelis**, Finansų ministrė **Gintarė Skaistė** savo vardu registruodavo teisės aktų projektus, kuriuos, yra pagrindo manyti, jiems paruošdavo ir teikdavo neatskleisti autoriai³.

Dar 2022 metų balandžio ir spalio mėnesiais NLŽVA Seimo valdybai teikė bendrą situacijos vertinimą, akcentavo finansinę žalą valstybei ir ragino imtis (JAV Kefauver'io komiteto, veikusio 1951 metais, pavyzdžiu) parlamentinio tyrimo, nes padėtis rinkoje dėl galimai nusikalstamų teisėkūros iniciatyvų poveikio tik dar labiau blogėjo, žala valstybei ir toliau augo, tačiau į tai nebuvo reaguojama. Todėl šiuo raštu teikiame naujausių oficialių duomenų bei situacijos lošimo paslaugų rinkoje įvertinimą.

¹ Pagal ES teisę „lošimo paslaugos“ apima ir Lietuvos teisėje naudojamą sąvoką „azartiniai lošimai“, ir „loterijos“. 2011 metais Europos Komisijos patvirtintoje Žaliojoje knygoje „Internetiniai lošimai vidaus rinkoje“ 15 psl. įtvirtinta, jog „Lošimų paslaugos – tai bet kurios paslaugos, kurios apima pinigų sumos statymą sėkmės žaidimuose, įskaitant loterijas ir lažybų sandorius, ir yra teikiamos fiziniu arba nuotoliniu būdu elektroninėmis priemonėmis atskiru paslaugų gavėjo prašymu“.

² Visi jie skelbiami PDF formatu NLŽVA interneto svetainės www.losimai.eu skiltyje „Valstybei teikti raštai“

³ Pavyzdžiui, Mykolas Majauskas 2021 metų balandžio 20 d. pateikimo stadijoje Seimo posėdyje pristatydamas savo vardu registruotą įstatymo projektą metu sakė: „[...] Pakartodamas atkreipsiu dėmesį, kad projektas rengtas kartu su lošimų priežiūros specialistais, atsižvelgiant būtent į jų rekomendacijas [...]“ (iš vakarinio posėdžio Nr.49 stenogramos). Taip pat 2021 metų birželio 30 d. pateikimo stadijoje Seimo posėdyje pristatydamas savo vardu registruotą įstatymo projektą metu sakė: „[...] Gerbiami kolegos, iš tiesų įstatymo projektas yra parengtas kartu su Lošimų priežiūros tarnyba, tačiau jau gerą pusmetį aš nediršau jo pristatyti Seimui [...]“ (iš vakarinio posėdžio Nr.82 stenogramos). Atitinkamai Mindaugas Lingė 2024 metų kovo 14 d. pateikimo stadijoje Seimo posėdyje pristatydamas savo vardu registruotą įstatymo projektą metu sakė: „[...] O labiausiai aš išiklausau, šiuo atveju ir inicijuojant šį projektą, tai į jau ne vieną kartą į Seimo narius besikreipusių lošėjo artimųjų paramos grupę [...]“ (iš rytinio posėdžio Nr.348 stenogramos). Tuo metu Gintarė Skaistė savo individualiai kaip Seimo narės 2024 metų gegužės 9 dieną registruotame pasiūlymą įstatymo projektui Nr. XIVP-3529 remiasi vien Lošimų priežiūros tarnybos pateiktais duomenimis: „[...] Pagal Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos skelbiamą informaciją [...]“.

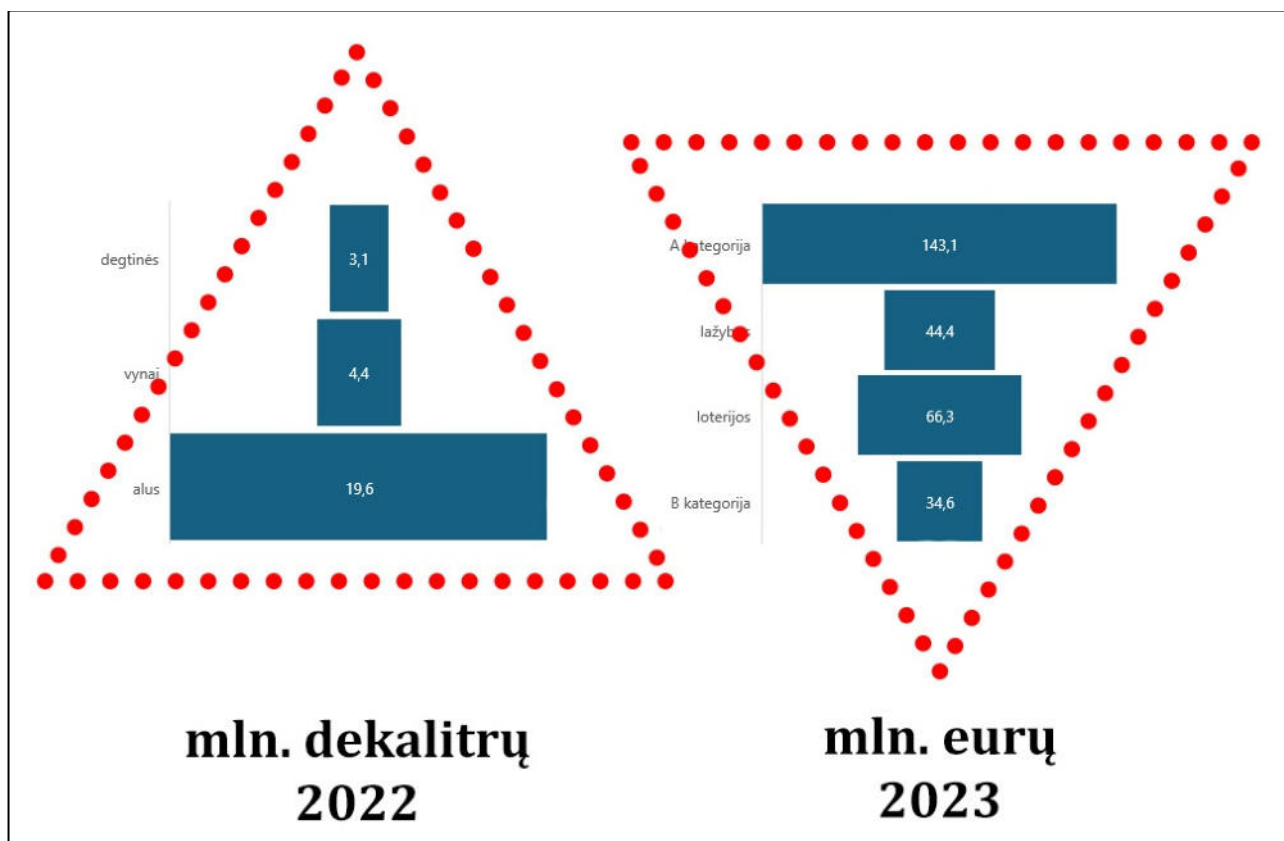

M. Majausko nekompetencija ir klaidos užprogramavo sprogstantį nuotolinių lošimų augimą ir dominavimą

2021 metais **Mykolo Majausko** iniciatyvos Seime užbaigė formuoti ydingą ir visokeriopai pavojingą lošimo paslaugų rinkos struktūrą. Dabar ji savaime skatina ir leidžia dominuoti azartiškiausioms ir didžiausios socialinės rizikos vartotojams paslaugoms (tai nuotoliniu būdu teikiamos neribotų statymų ir didelių laimėjimų greitųjų A kategorijos automatų, stalo lošimų ir lažybų paslaugos).

Lošimo paslaugų rinkoje valstybė suformavo apverstą rizikos piramidę, nors turėjo siekti daryti priešingai – pagal alkoholio rinkos pavyzdį. **Valstybė sukūrė** tokią rinkos struktūrą, kurioje pasiūlos turinys ir jos pristatymo vartotojams būdas („tiesiai į namus“) savaime užtikrina, kad piliečiai loštų vis intensyviau ir, kiek įmanoma, rizikingiau, o pinigų plovimo prevencijos kontrolė taptų sunkiai įgyvendinama.

Lošimo paslaugos (kaip ir, pavyzdžiui, skirtingo stiprumo alkoholio rūšys) iš esmės skiriasi savo parametrais – statymo ir laimėjimo dydžiu (neriboti ar riboti), lošimo ciklo trukme (momentiniai, užlaikyti ar ilgalaikiai) ir kt. Nuosaikios, azartą ribojančios lošimo paslaugos yra laisvalaikio pramoga (pavyzdžiui, bingo, totalizatorius, ribotų statymų lošimai) ir veikia kaip buferis, saugantis lošėjus nuo perteklinio lošimo socialinių ir kitų rizikų.

pav. 1 – Alkoholio ir lošimo paslaugų rinkos struktūros palyginimas pagal produktų (alkoholio) ar paslaugų (lošimai) pavojingumą vartotojui

Mykolas Majauskas, 2021 metų balandžio 20 dieną pristatinėdamas įstatymo projektą Nr. XIVP-392, sakė: „[...] siūloma apriboti galimybę taikyti agresyvias rinkodaros priemones, tokias kaip dovanos, akcijos ir nuolaidos. [...] Mes, be jokios abejonės, turime imtis kuo skubiau reikalingų priemonių, kad būtų prieinama pagalba lošimų priklausomybę turintiems asmenims, jų artimiesiems. [...]“. Įstatymas priimtas

už mėnesio, gegužės 20 dieną. Tačiau savo projekto pasekmių nesuvokiančio Mykolo Majausko vieši pažadai lošimų masto nesumažino, o priešingai – **nuosekliai padvigubino vartotojų išlaidas**⁴:

Metai	2018	2019	2020	2021 ⁵	2022	2023
Vartotojų išlaidos azartinių lošimų (be loterijų) paslaugoms, mln. €	99,4	112,6	103,5	136,2	195,8	222,2

lentelė 1 – Vartotojų išlaidos lošimo paslaugoms Lietuvoje

2024 metų I pusmečio duomenys rodo, jog vartotojų išlaidos nuotoliniams lošimams toliau auga. Realybėje pasiektas priešingas rezultatas, negu žadėjo Mykolas Majauskas ir jam tokį projektą ruošę nepaviešinti tikrieji autoriai.

Prie tokio rezultato rinkoje prisidėjo ir kiti to paties **Mykolo Majausko** registruoti projektai, Seime priimti 2021 metais. Jais pagerintos veiklos sąlygos nuotolinių lošimų organizatoriams⁶ ir be realaus pagrindo apsunkintos antžeminių lošimų organizatorių galimybės⁷. Tuo pat metu nuo 15 iki 20 proc. padidintas ir suvienodintas specialiojo mokesčio tarifas visoms lošimų rūšims, nors jų veiklos kaštų ir pajamų struktūra kardinaliai skiriasi:

Lošimo vieta		Bendrosios veiklos pajamos (GGR), € 2024 m. I pusem.	Lošimo įrenginių skaičius, vnt.	GGR vienam įrenginiui, € per mėnesį	Lošimo vietų skaičius, vnt.	GGR vienai lošimo vietai, € per mėnesį
Antžeminis lažybų punktas		4 371 875	-	-	86	8 472,63
Antžeminis B kategorijos automatų salonas		14 384 325	3 397,5	705,63	186,5	12 854,62
Kazino	A kategorijos lošimo automatai	7 924 594	595	2 219,77	15,5	85 210,69
	Stalo lošimai	8 006 066	107,5	12 412,51	15,5	86 086,73
	(bendrai)	15 930 660	-	-	15,5	171 297,42

lentelė 2 – Antžeminių lošimo vietų vidutinių rezultatų palyginimas

Būdamas Seimo BFK pirmininku **Mykolas Majauskas** privalėjo turėti ir suvokti šiuos duomenis, iliustruojančius esminius lošimo rūšių komercinės veiklos skirtumus. Nepaisant to, mokestinė našta buvo suvienodinta. Tokio mokesčio poveikį puikiai iliustruoja Finansų ministerijos viceministrės Rūtos Bilkštytės komentaras⁸ socialiniame tinkle „Facebook“: „[...] *Didžiausias oksimoronas paprasti ir teisingi*

⁴ Dėl to reikšmingai išaugo ir prašančių neleisti lošti asmenų skaičius.

⁵ Įstatymas įsigaliojo 2021 metų liepos 1 dieną.

⁶ Pavyzdžiui, panaikino pareigą nuotolinių lošimų organizatoriams turėti fizinės lošimų vietas.

⁷ Pavyzdžiui, nepagrįstai, neproporcingai ir neadekvačiai nustatydamas pareigą visoms antžeminių lošimų rūšims reguliariai atnaujinti vietos savivaldybių sutikimą antžeminių lošimų vietoms steigti ir leidimams pratęsti.

⁸ 2024 metų rugsėjo 3 d. įrašas:

<https://www.facebook.com/ruta.bilkstyte/posts/pfbid02dxZNPW3De1gp51zWMAeaBZ5nw4w951AQFtpZeuNUm3owR3caHdpHAj7RbW1nwNUnl>

mokesčiai. *Kuo paprastesnis, vienodas visiems, tuo mokestis geresnis stipresniems, nes neatsižvelgiama į konkretaus, ypač silpnesnio mokėtojo situaciją. [..]*“.

Tokiais teisės aktų pakeitimais **Mykolas Majauskas** sukūrė sąlygas nuotolinių didžiausios socialinės rizikos lošimų kaip A kategorijos automatai, stalo lošimai ir lažybos įsigalėjimui ir dominavimui lošimo paslaugų rinkoje:

Metai	2019	2020	2021	2022 ⁹	2023	2024 I pusr.
Antžeminių lošimo paslaugų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	72,1	43,9	34,0	74,1	73,8	34,7
Nuotolinių lošimo paslaugų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	40,5	59,6	102,2	121,7	148,4	81,3
Loterijų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	49,9	46,9	57,4	56,4	66,3	32,7

lentelė 3 – Vartotojų išlaidos (organizatorių bendrosios veiklos pajamos) pagal paslaugos teikimo formą

Dar ryškiau nuotolinių lošimo paslaugų augimo mastą atskleidžia šia lošimų forma statomos sumos. Kaip matyti, 2020 metų rezultatą nuotoliniai lošimai, 2020-2024 metų Seimo kadencijos **valdančiosios koalicijos** pastangomis viršijo jau per pirmąjį 2024 metų pusmetį.:

Metai	2019	2020	2021	2022 ¹⁰	2023	2024 I pusr.
Statymai antžeminiuose lošimuose (mln. €)	477,2	288,6	218,5	457,6	466,6	217,8
Statymai nuotoliniuose lošimuose (mln. €)	622,8	1 023,3	1 639,8	1 639,8	1 989,5	1 054,4

lentelė 4 – Vartotojų lošimo intensyvumas (bendras statomų sumų dydis) pagal paslaugos teikimo formą

Pasekmes patvirtina lošimo paslaugų rinkos struktūra pagal skirtingas lošimo rūšis. Nevaldomos konkurencijos sąlygomis nuotolinių lošimų sektorius rizikingiausių lošimų rūšių sąskaita sprogstamai auga, o nuosaikios lošimo paslaugos traukiasi, taip nyksta socialinę lošimų riziką mažinančios paskatos, o vartotojai skatinami rinktis vis azartiškesnes, vis trumpesnio ciklo ir didesnių statymų (bei vartojimo išlaidų) lošimo paslaugas:

⁹ Įstatymas įsigaliojo 2022 metų liepos 1 dieną.

¹⁰ Įstatymas įsigaliojo 2022 metų liepos 1 dieną.

Lošimų rūšys	Bendrosios veiklos pajamos 2024 m. I pusm., mln. €	Dalis grupėje, %	Dalis visoje rinkoje, %
<i>Nuotoliniai lošimai</i>			
A kategorijos automatai	53,5	65,8%	36,0%
Stalo lošimai	6,7	8,3%	4,5%
Lažybos	19,3	23,7%	13,0%
B kategorijos automatai	1,8	2,2%	1,2%
<i>Antžeminiai lošimai</i>			
A kategorijos automatai	7,9	22,8%	5,3%
Stalo lošimai	8,0	23,1%	5,4%
Lažybos	4,4	12,6%	2,9%
B kategorijos automatai	14,4	41,5%	9,7%
<i>Loterijos</i>			
Loterijos	32,7	100%	22,0%

lentelė 5 – Lošimo paslaugų rinkos struktūra pagal lošimo paslaugas

Dėl faktinio privataus monopolio loterijų sektoriuje valstybės, vartotojų ir verslo praradimai nuolat didėja

2022 metais Seimo valdybai pateiktuose raštuose NLŽVA pateikė duomenis, jog Lietuvos biudžetas (mokesčių mokėtojai) 2015-2022 metais negavo beveik 250 milijonų eurų mokesčių pajamų iš loterijų ir lošimų paslaugų sektoriaus. Didžioji ši negautų pajamų dalis sietina su valstybės neveiklumu neįteisinant valstybinės nacionalinės loterijos modelio, tinkamai nereguliuojant šios veiklos, visą loterijų sektorių atidavus į privačių asmenų grupės rankas.

Tai, kad valdančiosios daugumos politikai suvokia nepakankamai efektyviai kontroliuojantys loterijų verslą, iliustruoja tuometinio Seimo BFK pirmininko **Mykolo Majausko** replika Lietuvos loterijų asociacijos prezidentui Andriui Karaliūnui 2021 metų gruodžio 21 dieną vykusio BFK posėdžio metu: „[...] *Daugelis pasaulio šalių turi apmokestinimą loterijų didesnę (kaip paminėjau, ir Estija, ir Latvija, ir Lietuva šiuo metu). Ir aš pilnai pritariu, kad tai yra didesnis, bet tik todėl, kad loterijos yra dažnai naudojama kaip fiskalinė priemonė pajamų surinkimui. Lietuvoje tai dar traktuojama ir kaip biznesas. Daugelyje pasaulio šalių traktuojama kaip fiskalinė priemonė surinkti pajamas, siekiant mažinti priklausomybes, finansuoti priklausomybių prevenciją [..]*“¹¹.

¹¹ 2021 metų gruodžio 21 dienos Seimo BFK posėdžio vaizdo įrašas, <https://www.youtube.com/watch?v=JSGKdgdjM3Q>, pasisakymo pradžia 16:39.

Tokiu būdu Mykolas Majauskas pripažino, kad Lietuva vykdo neefektyvią loterijų organizavimo politiką, nes optimaliu atveju turi būti naudojamas Nacionalinės loterijos modelis, pagal kurį loterijų organizavimas būtų 100% sutelktas valstybės rankose. Būtent taip yra daugelyje valstybių.

Valdančioji dauguma 2020-2024 metais ignoravo faktą, jog loterijų paslaugos Lietuvoje yra faktinis monopolis, valdomas susijusių privačių asmenų grupės. Pagal 2023 metų LPT ir bendrovių finansinės atskaitomybės dokumentus matyti, jog loterijų rinkoje veikė trys bendrovės, tarp kurių dvi susijusios užima 99,96% rinkos:

Bendrovės	Bendrosios veiklos pajamos 2023 m., mln. €	Rinkos dalis, %
Olifėja	107,2	75,9 + 24,0 = 99,9
Euloto	33,9	
New Miracle	0,1	0,0

lentelė 6 – Lietuvoje loterijas organizuojančių bendrovių rinkos dalys

Loterijų apmokestinimui taikomas modelis yra skirtas konkurencinei, o ne faktiškai monopolinei rinkai, todėl valstybė per metus negauna iki 26,8 mln. € kasmet¹², kurie dabar kaip viršpelnis išmokamas šių bendrovių privatiems akcininkams tiesiogiai arba per jų valdomas antrines, paslaugas šioje lentelėje įvardintoms įmonėms teikiančias bendroves¹³.

Pažymėtina, jog **Mykolas Majauskas** 2021 metais ėmėsi iniciatyvos ir įvedė nuotolinių lošimų organizatoriams privalomą licenciją (vietoje leidimo), už kurią nustatyta nereali 0,5 mln. eurų kaina. Tačiau loterijų organizatoriams vėl pritaikyta išimtis – jiems nei numatyta privaloma licencija, nei kaina. Taip valstybės biudžetas vėl negaus reikšmingų pajamų.

Šiomis faktinio monopolio aplinkybėmis loterijų organizatoriams toliau leidžiama naudotis išskirtinėmis teisėmis – tokiomis kaip aktyvi reklama, rinkodaros ir skatinimo priemonės. Tai formuoja perteklinę paklausą, kurios pelnas telkiamas ne valstybės poreikiams, bet neša privačių asmenų grupės pelną. Manytina, jog situacija, kai stambiausio loterijų organizatoriaus pagrindinis akcininkas yra LTOK (kuris turi interesą gauti maksimalią grąžą dividendais per kuo didesnę bendrovės pelną), o sporto organizacijos finansuojamos per šį pelną mažinančias tikslines išmokas į valstybės biudžetą, niekaip neatitinka valstybės ir paramų gavėjų (sporto organizacijų) tikslų. Nes šie jų interesai yra vienas kitam prieštaraujantys ir akivaizdžiai matyti, jog vyrauja bendrovės, o ne valstybės interesas.

Faktinio monopolio klausimo nenagrinėja ir už konkurencijos priežiūrą atsakinga Konkurencijos taryba. Analogiškai Finansų ministerija nevykdo įstatymo Nr. XIII-2598 2 str. 13 d. numatytos pareigos per 2 metus nuo įstatymo įsigaliojimo (t. y. iki 2022 metų gegužės 1 dienos) atlikti naujojo Loterijų įstatymo teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą.

Be to, šios Seimo kadencijos metu liko neatsakyti ir kiti su loterijų plėtra tiesiogiai susiję klausimai: (a) kokios yra tikrosios vartotojų išlaidų loterijoms augimo priežastys (jos susilygino su antžeminiams lošimais); (b) kodėl nėra atskleidžiami duomenys apie nuotolinių loterijų, kurios prilygintinos neribotų statymų nuotoliniams lošimams, mastą; (c) kodėl visoms loterijų rūšims leidžiamos tiek skatinimo, tiek reklamos priemonės; (d) kodėl loterijų vartotojai vis dar negali pateikti prašymų neleisti lošti.

¹² Tikslī suma apskaičiuojama lyginant iš loterijų gaunamų valstybės pajamų dydį su bendra pardutų loterijos biletų suma. Šis rodiklis tada lyginamas su viena efektyviausiai valdomų Didžios Britanijos Nacionaline loterija. Pavyzdžiui: (1) mokestinė našta loterijoms Lietuvoje yra 18%, (2) mokestinė našta D. Britanijoje yra 25%+12%, (3) loterijų Lietuvoje išplatintų biletų 2023 metais buvo už 141,2 mln. €, (d) negautos Lietuvos valstybės biudžeto pajamos dėl per mažo apmokestinimo = 141,2 mln. € * (25% + 12% - 18%) = 26,8 mln. €

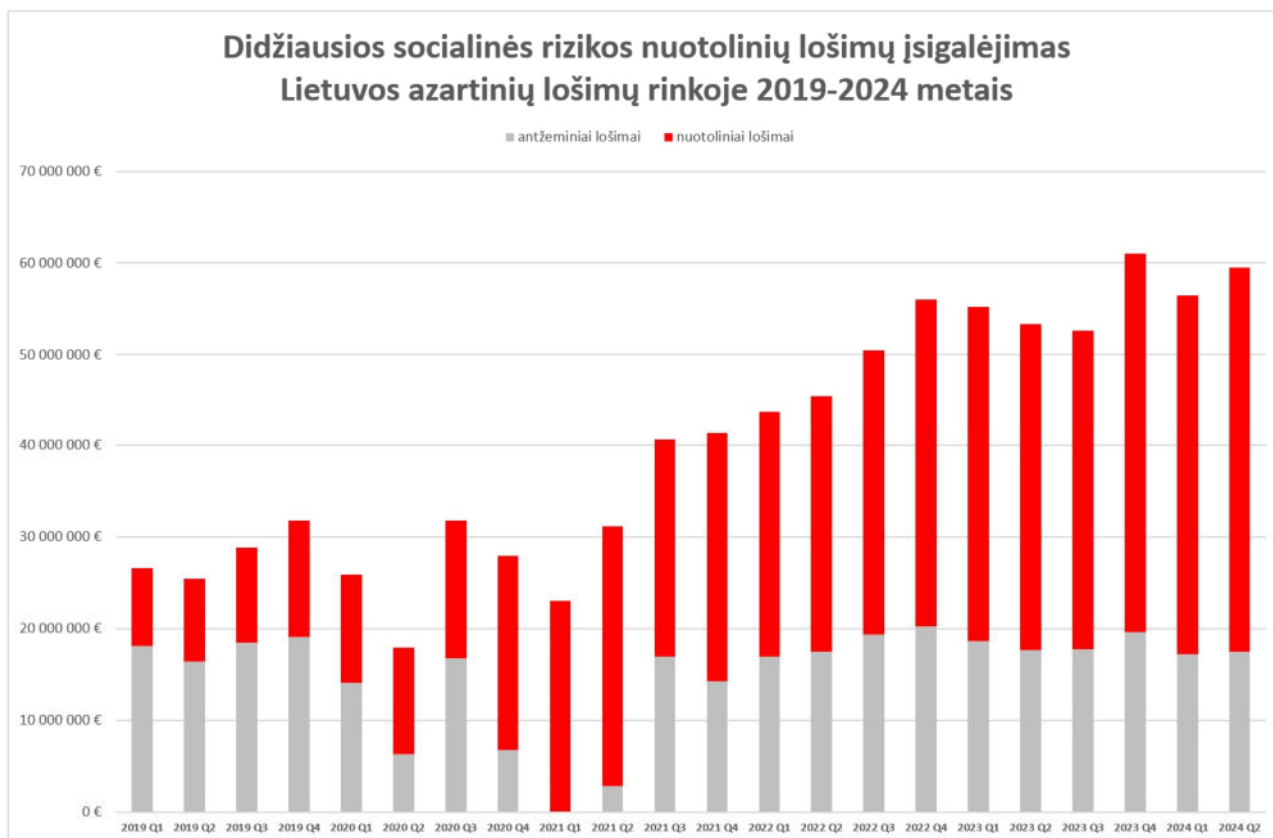
¹³ Pavyzdžiui, atskiros tų pačių privačių akcininkų grupės įmonės 2023 metais fiksavo keletą milijonų siekiantį pelną. Pavyzdžiui, UAB „Perlas Network“, UAB „Perlas Finance“. Tai, kiek šios įmonės naudojasi loterijų paslaugų tiekimui būtina infrastruktūra (biletų terminalais ir kt.), ir kiek tai dera su konkurencijos teisės ribojimais, yra Konkurencijos tarybos tyrimų klausimas.

Š. Stepukonio atvejis – reguliavimo klaidų ir nesuvaldytų pinigų plovimo rizikų nuotoliniuose lošimuose pasekmė

Sprogstamai augantys statymai nuotoliniuose lošimuose kelia didžiulę riziką tiek dėl socialinių pasekmių lošėjams, tiek ir kontroliuojant tokių lėšų srautus bei užtikrinant pinigų plovimo prevenciją. Šuoliškas augimas prasidėjo dar 2020-2021 metais, tačiau nei LPT, nei FM neteikė reikalingų siūlymų, Seime taip pat nebuvo imtasi efektyvių priemonių šiam procesui sustabdyti. Neatsitiktinai šis laikotarpis sutampa su plačiai nuskambėjusia Šarūno Stepukonio bylos informacija, skelbta viešai¹⁴, jog aktyviai lošti stambiomis sumomis šis asmuo pradėjo būtent tada.

Tai ir yra vienas argumentų, kodėl rinka, kurioje dominuoja labai azartiški ir patrauklūs¹⁵ nuotoliniai lošimai, laikytina suformuota ydingai. Joje ne tik vartotojai skatinami rinktis didžiausios, o ne mažiausios socialinės rizikos paslaugas, bet ir valstybės institucijos iš esmės neturi realių galimybių tinkamai vykdyti pinigų plovimo prevencijos procedūras.

pav. 1 – Pavojingiausios lošimo paslaugų formos (nuotolinių lošimų) įsigalėjimas

2024-ųjų sausį paviešinti įtariami Šarūno Stepukonio („BaltCap“) nusikaltimai, kuriais pasisavinti ir pralošti politiškai labai jautrūs – taip pat ir pensijų fondų – pinigai. Tačiau skandalą lėmusios priežastys iki šiol nebuvo skaidriai ir viešai iširtos, kaltieji asmenys nenustatyti ir jų atsakomybė neįvertinta.

Nepaisant to, nekreipdama dėmesio į pagrindinės susijusios valstybės įstaigos – Lošimų priežiūros tarnybos – tikslus ir funkcijas („įgyvendinti valstybės politiką lošimų ir loterijų srityje, vykdyti lošimų

¹⁴ „[...] Nuo 2020-ųjų „Olympic Casino Group Baltija“ sako teikusi informaciją apie Š. Stepukonio pinigus FNTT [...]“ - iš 2024-02-07 portalo lrt.lt publikacijos „FNTT vadovas apie nutrauktą tyrimą dėl Stepukonio veiklos: pateiksime visą informaciją, net jei buvo klaidų“, <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2189961/fntt-vadovas-apie-nutraukta-tyrima-del-stepukonio-veiklos-pateiksime-visa-informacija-net-jei-buvo-klaidu>.

¹⁵ Tokie Lietuvoje dėl didelių statymų ir laimėjimų, lengvos prieigos ir trumpo lošimo ciklo yra nuotoliniai A kategorijos lošimo automatai, stalo lošimai ir lažybos.

priežiūrą, kad būtų užtikrinta sąžininga, skaidri lošimų veikla ir lošėjų teisių bei jų teisėtų interesų apsauga“), 2024 metų balandžio 29 dieną Finansų ministrė **Gintarė Skaistė** savo įsakymu Lošimų priežiūros tarnybos direktorių **Virginijų Daukšį**, neorganizuojant atrankos, paskyrė vadovauti antrai kadencijai¹⁶. Tai padaryta pasirėmus labai geru tarnautojo veiklos įvertinimu. Nors akivaizdu, jog įtariamai Šarūno Stepukonio nusikaltimai akivaizdžiai parodė, jog pinigų plovimo prevencijos ir kontrolės lošimų priežiūroje nėra, o šios institucijos lošimų organizatoriams surašomų protokolų skaičiaus gausa rodo, jog įstaiga nesugeba efektyviai įgyvendinti valstybės politikos.

Palyginimui, po panašaus masto skandalo JAV Senatas 1951 metais sudarė specialią tyrimo komisiją, kuri leido skaidriai ištirti mafijos kontroliuojamą JAV lošimo namų sektorių, nuteisti atsakingus asmenis ir pareigūnus, sudarė sąlygas įkurti nepriklausomą lošimų priežiūros instituciją bei atlikti rinkos reformą.

Nors savo veiksmais Finansų ministrė **Gintarė Skaistė** prisiėmė asmeninę atsakomybę už Virginijaus Daukšio vadovaujamos tarnybos padarytas ir aukščiau išvardintas klaidas, tačiau paskirdama jį toliau vadovauti Lošimų priežiūros tarnybai ji įtvirtino šio asmens galimybę toliau daryti tiesioginį poveikį įstatymų leidėjams (kas jau su konkrečiais pavyzdžiais paašškinta pradžioje). Tai tęsiasi ir toliau, kai šio asmens vadovaujamos tarnybos įtakoje registruojami ir teisėkūros procese nagrinėjami nauji teisės aktai, kuriais neva-sprendžiama Šarūno Stepukonio problema. Kaip reakcijos į ją buvo registruoti net keli teisės aktų projektai, kuriais siekta (bent jau taip buvo deklaruota) apsaugoti valstybę ir piliečius nuo tokių situacijų pasikartojimo. Per 2024 metų pavasario sesiją Seime pritarta arba priimti šie nevasusiję įstatymai:

- *Dėl reklamos uždraudimo* – projektas Nr. XIVP-3481 (po svarstymo pritarta birželio 21 dieną, iki spalio 4 dienos vyksta ES notifikacijos procedūra)
- *Dėl atsakingo lošimo gairių* – projektas Nr. XIVP-3483 (po svarstymo pritarta birželio 21 dieną, iki spalio 4 dienos vyksta ES notifikacijos procedūra)
- *Lošimų mokesčio padidinimas 2 procentiniais punktais* – įstatymas Nr. XIV-2804 priimtas birželio 25 dieną.

Registruodamas reklamos uždraudimo įstatymo projektą Seimo BFK komiteto pirmininkas **Mindaugas Lingė** savo įrašė „Facebook“ socialiniame tinkle tiesiogiai jį susiejo¹⁷ su Šarūno Stepukonio skandalu: „[...] Lošimų reklama. „Nežinau, ar priklausomybė yra liga“ viename iš interviu komentuodamas galimai praloštus milijonus kalbėjo BaltCap vadovas Simonas Gustainis. Ar nežinodami, ar nenorėdami žinoti šalyje užsiauginome rimtą socialinę problemą – priklausomybes lošti. Agresyvi reklama gaudo visus ir visur: internete, radijuje, televizijoje, stenduose ir spausdintoje žiniasklaidoje. Vienus tiesiog nervina. Kitus vilioja į klastingus spąstus, kuriant pramogos ir žaibiško praturtėjimo iliuziją. Bandantiems sveikti, tai gundymas atkryčiui, o prieš lošėjų artimuosius tai prilygsta atviram smurtavimui. [...]“.

Akivaizdu, jog nei reklamos uždraudimas, nei specialiojo mokesčio padidinimas – nesusiję su Šarūno Stepukonio atveju. Finansų ministerijos įstatymo projektas Nr. XIVP-3483 dėl atsakingo lošimo gairių įtraukimo į įstatymą taip pat nesusijęs su pinigų plovimo prevencijos nuostatomis, niekaip nepakeistų ir neužkardytų stambiomis sumomis lošiančių asmenų (kaip Šarūnas Stepukonis) elgesio.

Skandalinga, tačiau visi minėti ir neva-su-Stepukoniu susiję teisės aktų projektai iš esmės veiks priešingai – t.y. jų pagalba siekiama išsaugoti ir stiprinti sukurtą ydingą ir pavojingą neribotų statymų ir laimėjimų dominuojamą rinką. Skandalo fone bandoma nukreipti viešosios erdvės bei piliečių dėmesį nuo pamatinių nusikaltimų įgalinusių priežasčių, „plaunama“ tiesiogiai atsakingų valstybės pareigūnų ir tarnautojų atsakomybę.

¹⁶ Kokias argumentais remiantis į Lošimų priežiūros tarnybą 2013 metais buvo priimtas Virginijus Daukšys, kada Finansų ministerijoje 2012-2016 metais lošimų ir loterijų klausimus kuravo dabar nuteistos ir likviduotos partijos „Tvarka ir teisingumas“ deleguotas viceministras, nėra žinoma.

¹⁷ Mindaugo Lingės profilis „Facebook“ socialiniame tinkle, 2024 metų vasario 7 dienos įrašas, <https://www.facebook.com/mindaugas.linge/posts/pfbid0SmCJqC1FJgkGBkPJGVojhe8XJuYysy28LFWouwrDusZD79urUGzxnqT9GkrghxsPl>.

Situacija kartoja 2021 metų istoriją, kai skambiai pradėtas, o vėliau prokuratūros nutrauktas STT tyrimas (ir veiksmai) prieš lošimų organizatorius tapo paskata Mykolui Majauskui su to paties Virginijaus Daukšio ir jo vadovaujamos LPT pagalba parengti ir priimti esminę žalą rinkai padariusius įstatymų projektus.

Pavyzdžiui, **Mindaugo Lingės** teisėkūros iniciatyva, siekiant uždrausti visą lošimų reklamą, yra tiesiogiai naudinga loterijų organizatoriams, nes šios lošimų paslaugos nei reklamos, nei skatinimo eidamas Seimo BFK pirmininko pareigas Mindaugas Lingė uždrausti nesilė. Priešingai, būtent Mindaugas Lingė kaip BFK pirmininkas 2023 metų lapkričio 15 dieną vykusių klausymų metu iš esmės sustabdė¹⁸ įstatymo projekto Nr. XIVP-1913(2) svarstymą neribotam laikui ir taip išsaugojo galimybę loterijų organizatoriams vykdyti loterijų skatinimo ir reklamos veiklas. Pažymėtina, jog tokiu veikimu BFK komiteto pirmininkas iš esmės tenkino Interneto žiniasklaidos asociacijos prašymą ir galimai atsidadė interesų konflikto zonoje, nes tuo metu jis jau buvo TS-LKD rinkimų štabo vadovas ir jo atsakomybė buvo sutartiniai santykiai su žiniasklaidos priemonėmis.

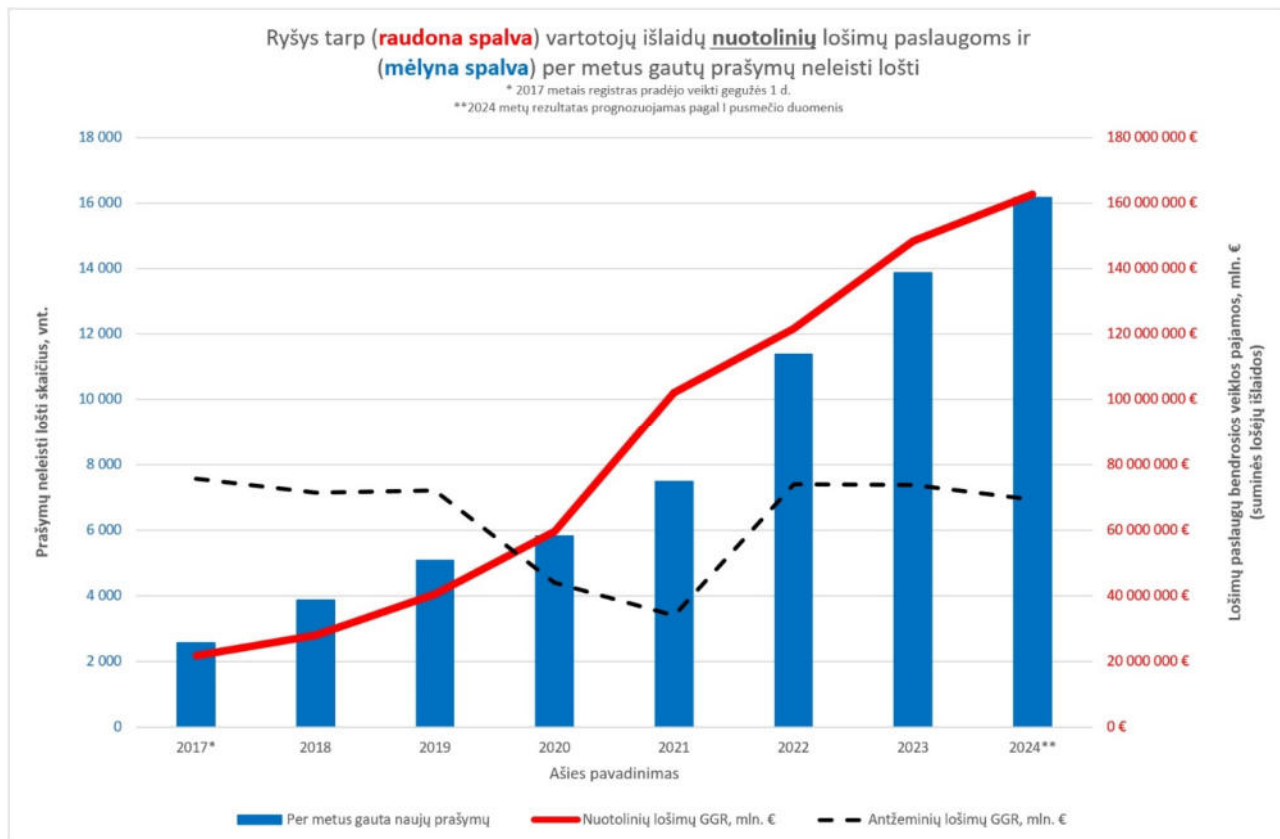
Šie minėtų asmenų inicijuoti „naujieji“ teisės aktai toliau tęsia 2021 metų tradiciją ir vis labiau įtvirtina socialiai rizikingiausių neribotų statybų ir laimėjimų nuotolinių lošimų dominavimą. Be to, kaip minėta, tuo pat metu tai ir tos lošimų rūšys, kuriose sunkiausiai užtikrinti pinigų plovimo prevenciją ir kontrolę.

Paradoksas, tačiau Seimo nariams Mykolui Majauskui, Mindaugui Lingei, Justui Džiugeliui, Gintarei Skaistei ir kitiems žadant vartotojų apsaugą, vyksta priešingas procesas – ydingai kuriama rinka tampa vis labiau grėsmingesnė ir pavojingesnė lošėjams. Daliai jų tai tampa ir socialiai reikšmingais praradimais, apie ką signalizuoja piliečių teikiamų prašymų neleisti lošti skaičiaus augimas¹⁹. Pavyzdžiui, 2020 metais buvo pateikta 5,8 tūkst. tokių prašymų, o po Mykolo Majausko ir kitų aukščiau minėtų Seimo narių iniciatyvų 2024 metais, prognozuojama, šis skaičius sieks jau sieks 16,2 tūkst. prašymų.

Tai, kad socialinių problemų augimas tiesiogiai susijęs su nuotolinių lošimų vartojimo augimu, patvirtina dar 2021 metais knygoje „Lošimų rinkos Lietuvoje apžvalga: Žalioji knyga 2021“ (psl. 51, Lentelė Nr. 18) pateikti duomenys. Jie rodo, kad prašymų neleisti lošti skaičius 2016-2020 metais tiesiogiai koreliavo su nuotolinių lošimų paslaugų vartojimo augimu, o ryšio su antžeminių lošimų paslaugų vartojimu nebuvo. Ta pati tendencija išliko ir vėlesniais 2021-2024 metais, kai antžeminių lošimų (paveikslėlyje pažymėti punktyrine linija) rezultatai tam nedaro jokios įtakos:

¹⁸ Posėdžio metu Mindaugas Lingė reziūmavo: „[...] Aš tai siūlau vieną pasiūlymą. [...] Siūloma atlikti nauju teisiniu reguliavimu galimo poveikio loterijų ir susijusiems verslo sektoriams vertinimą. Ir, atsižvelgiant į rezultatus, projektą paaiškinti, kokiems sprendimams naujasis teisinis reguliavimas turės kokį poveikį. Čia yra Vyriausybės išvados dalis toksai šis siūlymas. Manau, kad mes galime su ta dalimi judėti į priekį. Kaip tokiais atvejais vyksta, kreiptis į Seimo valdybą dėl tokio poveikio užsakymo. Jeigu komiteto nariai neprieštarautų tokiam siūlymui, galbūt galėtume po truputį judėti į priekį. [...]“. Tokiu būdu Mindaugas Lingė sustabdė projekto Nr. XIVP-1913(2) tolesnes procedūras, o ekspertinis vertinimas iki šiol – t.y. praėjo kone metai – nėra baigtas.

¹⁹ Tuo pat metu reikia pastebėti, kad moksliniai tyrimai rodo, jog patys savaimė prašymai neleisti lošti nėra ir negali būti laikomi probleminio lošimo masto rodikliu.

pav. 2 – Koreliacija tarp prašymų neleisti lošti ir vartotojų išlaidų nuotolinio lošimo paslaugoms

Į tai nei **Finansų ministerija**, nei **Lošimų priežiūros tarnyba** nesiima pastangų, nesinaudoja Lietuvos atliktų validžių (moksliškai patikimų) lošimo paslaugų paplitimo tyrimų rezultatais ir duomenimis, nevertina, dėl kurių lošimo paslaugų poveikio registruojama daugiausia (ir kiek) socialiai neigiamų padarinių (ir nesiūlo koreguoti Apribojusių savo galimybę lošti asmenų registro nuostatų, kad tai taptų privaloma). Jų pačių užsakymu nėra atliktas nei vienas validus lošimo paslaugų paplitimo tyrimas.

„Plokščiu“ specialiojo mokesčio tarifu valdančioji dauguma proteguoja nuotolinių lošimų ir loterijų sektorius užvaldžiusias bendroves

Kaip jau minėta, 2024 metų rugsėjo 3 dieną Finansų ministerijos viceministrė Rūtos Bilkštytė tiesiogiai pripažino⁸, jog „[...] Didžiausias oksimoronas paprasti ir teisingi mokesčiai. **Kuo paprastesnis, vienodas visiems, tuo mokestis geresnis stipresniems**, nes neatsižvelgiama į konkretaus, ypač silpnesnio mokėtojo situaciją. [...]“. Tačiau 2020-2024 metais diegtas būtent „vienodas visiems“ specialiojo mokesčio tarifas:

- 2021 metų gruodžio 28 d. priimtu įstatymu Nr. XIV-799 specialusis mokestis pakeistas į 20% visoms azartinių lošimų rūšims (įsigaliojo 2022 metų liepos 1 dieną) ir 18% visoms loterijoms (dėl padarytos išimties įsigaliojimas pavėlintas iki 2023 metų sausio 1 dienos);
- 2024 metų birželio 25 d. priimtu įstatymu Nr. XIV-2804 specialusis mokestis pakeistas į 22% visoms azartinių lošimų rūšims (įsigalios 2025 metų sausio 1 dieną), o loterijoms nekeistas.

Lietuvoje veikiančių lošimo paslaugas teikiančių bendrovių finansinės ataskaitos rodo nuosekliai mažėjusią pelno maržą. Pelningą veiklą (pažymėta **paryškintu šriftu**) turėjo tik nuotolinių lošimų rinkoje ir loterijose dominuojančios bendrovės. Kone pusei bendrovių dirbant nuostolingai (pažymėta **raudonu šriftu**) arba balansuojant ant nuostolio ribos (pažymėta **raudonu fonu**), „plokščias“ (visiems vienodas) mokesčio tarifas reiškia smulkiųjų žlugdymo, o lyderių protegavimą.

Bendrovė	2019	2020	2021	2022	2023
Betsafe (Lošimų strateginė grupė)	10,1%	18,5%	26,4%	20,5%	17,4%
7bet (Amber gaming)	-	-	-92,7%	8,8%	19,5%
BalticBet	-57,0%	-3,4%	22,9%	4,8%	-8,6%
Olympic (Olympic Casino Group Baltija)	13,6%	11,3%	32,0%	18,7%	20,7%
Nesė	-1,7%	-15,3%	-28,8%	-10,3%	-22,5%
Party Casino	-	-	-	-262,2%	2,9%
Cbet (Tete-a-tete kazino)	22,4%	16,5%	3,1%	14,2%	8,3%
Unigames	5,0%	-1,3%	14,0%	20,9%	6,7%
Limonas	-7,2%	-14,6%	5,7%	2,4%	2,4%
Tornado (VSGA)	-8,2%	13,1%	19,2%	14,8%	3,5%
TopSport	44,7%	46,7%	57,6%	56,4%	54,0%
Novogaming Vilnius	-19,9%	-28,8%	-14,3%	3,4%	-7,7%
Euloto ²⁰	12,9%	11,6%	14,0%	13,5%	12,7%
Olifėja ²⁰	21,0%	19,0%	20,8%	19,7%	16,7%

lentelė 7 – Lošimo paslaugas teikiančių bendrovių pelno marža (pelnas prieš mokesčius / bendrosios veiklos pajamos) 2019-2023 metais

Lentelės duomenys atskleidžia ir kitą esminės mokestinės žalos valstybei sritį – tai nuotolinių lošimų sektoriuje dominuojantys organizatoriai, kurių užimama itin didelė rinkos dalis ir, palyginus su milžiniškomis pajamomis, santykinai maži veiklos kaštai garantuoja jiems itin didelį viršpelnį. Tokiai situacijai susidaryti didelės įtakos turėjo teismų neteisėtais pripažinti dar 2010/2011 metais priimti LPT pirmtakės VLPK (Valstybinės lošimų priežiūros komisijos) ir pačios LPT priimti poįstatyminiai teisės aktai, kuriais trims bendrovėms buvo leista lažybų paslaugas teikti nuotoliniu būdu, dėl ko ir susiformavo netoleruotina situacija rinkoje. Tiek **Finansų ministerija**, tiek **Lošimų priežiūros tarnyba** ignoruoja objektyvias aplinkybes, jog šiandien rinkoje dominuojantys trys tos pačios (!) nuotolinių lošimo paslaugų tiekėjos kartu uždirba apie 94% azartinių lošimų rinkos dalyvių pelno, o atskirų bendrovių veiklos pelno marža siekia net iki 57 procentų²¹.

Šis finansinio dominavimo faktas leidžia teigti, jog, esant tokiai situacijai, realios konkurencijos rinkoje iš esmės nėra, kaip ir loterijų sektoriuje, kur veiklą vykdo rinką užvaldžiusios ir per akcininkus susijusias dvi bendrovės, o jų bendrosios veiklos pajamos prilygintinos visos antžeminių azartinių lošimų rinkos, kurioje veiklą vykdo 10 bendrovių, bendrosioms veiklos pajamoms (žr. lentelę Nr. 5).

Dėl to valstybės biudžetas negauna reikšmingų mokestinių pajamų, kurios į jį patektų, jeigu specialiojo mokesčio apmokestinimas nuotolinių lošimų organizatoriams būtų formuojamas pagal progresinių mokesčių modelį, kuris, esant tokiai aukščiau pristatytai situacijai, jau seniai turėjo būti įvestas, tačiau dėl nežinomų priežasčių tai nepadaryta. Dėl to valstybė patyrė ir toliau kasmet patiria daugiamilijoninius biudžeto praradimus.

²⁰ Remtasi prielaida, jog loterijų sektoriuje dominuojančių bendrovių bendrosios veiklos pajamos atitinka pardavimo pajamų santykį. Be to, čia pelno marža skaičiuojama nuo bendrųjų veiklos pajamų, o ne nuo išplatintų bilietų kainų sumos.

²¹ Kaip tokia situacija susidarė ir kas bei kaip prie tokios situacijos suformavimo prisidėjo, esant poreikiui, gali būti detalizuota.

NLŽVA dar 2023 metų birželio 19 dieną, pasiremama brandžių valstybių patirtimi ir matydama netoleruotiną situaciją Lietuvoje, kai valstybės biudžetas praranda milžiniškas pajamas, raštu kreipėsi² į Finansų ministeriją, Seimo Biudžeto ir finansų bei Socialinių reikalų ir darbo komitetus dėl dalies lošimo paslaugų tiekėjų kaupiamo viršpelnio grąžinimo valstybei ir visuomenei. Tačiau **atsakingos institucijos** ir **politikai** ignoravo objektyviai dalies rinkos lyderių kaupiamą milžiniško dydžio viršpelinį ir nesiėmė priemonių jo grąžinimui visuomenei.

Siekiant objektyvios, socialiai teisingos, efektyviai veikiančios mokesstinės sistemos, kuri valstybei užtikrintų didesnę grąžą, o rinkai tvarumą, jau seniai buvo privalu įvesti bendrųjų pajamų progresinį nuotolinių lošimų apmokestinimo modelį. Jis remiasi siekiu fiksuoti kontroliuojamos komercinės veiklos – lošimo paslaugų – pelno maržą 10-15 proc. ribose (atitinkamai didžiausią ir mažiausią nuotolinių lošimų rinkos dalį užimantiems dalyviams):

- kai nuotolinių lošimų GGR >70 mln. eurų – 60% mokesčio tarifas;
- kai nuotolinių lošimų GGR >60 mln. eurų – 50% mokesčio tarifas;
- kai nuotolinių lošimų GGR >50 mln. eurų – 45% mokesčio tarifas;
- kai nuotolinių lošimų GGR >40 mln. eurų – 40% mokesčio tarifas;
- kai nuotolinių lošimų GGR >20 mln. eurų – 30% mokesčio tarifas;
- mažesniems nuotolinių lošimų GGR organizatoriams (<20 mln. eurų) – 20% mokesčio tarifas.

Toks progresinio mokesčio nuotolinio lošimo paslaugoms modelis būtų leidęs iš lošimo paslaugų (neskaičiuojant loterijų, nes jų mokesčio skaičiavimo modelis skirtingas) 2023 metais surinkti 78,1 mln. € specialiojo mokesčio. Pagal faktą 2023 metais surinkta 43,7 mln. € specialiojo mokesčio – tai 34,4 mln. € (arba 44%) mažiau, negu būtų leidęs surinkti siūlytas modelis.

Pažymėtina, jog Finansų ministrė **Gintarė Skaistė** savo jau įstatymu virtusio 2024 metų gegužės 9 dienos pasiūlymo įstatymo projektui Nr. XIVP-3529 didinti specialųjį mokestį 2 procentiniais punktais (nuo 20 iki 22 proc.) aiškinamajame rašte rėmėsi ir tokių valstybių kaip Vokietija progresinio specialiojo mokesčio modeliais, tačiau pritaikė jį neteisingai, kadangi neįvertino esminių jo taikymo sąlygų, nustatydamas visoms lošimo rūšims ir jų pateikimo būdams (tiek nuotoliniu, tiek ir antžeminėse vietose) vienodo dydžio mokestį. Vokietijoje yra priešingai – skirtingoms lošimo rūšims ir paslaugų teikimo formoms (antžeminei ar nuotolinei) taikomas skirtingas diferencijuotas teisinis reguliavimas, atskiroms lošimų rūšims nustatytas skirtingas konkurencijos lygis, pagal principą „kuo mažesni pagrindiniai parametrai, tuo mažesnės socialinės bei kitos (taip pat ir kontrolės) rizikos, tuo didesnis konkurencijos lygis“.

Todėl mokesčio sistema, bazė ir tarifai atskiroms lošimo paslaugų rūšims ir jų antžeminėms/nuotolinėms formoms yra skirtingi, kai kur naudojant ir progresinį modelį. Liko neįvertinta daugybė faktorių, susijusių su skirtingų lošimo rūšių turinio ir veiklos ypatumais, o dėl to ir konkurencijos lygiu ir kitais ypatumais bei galimybėmis generuoti pajamas, kaštų struktūra (kas lemia skirtingą pelningumą). Taip savo veiksmais ir sprendimais Gintarė Skaistė dar labiau iškreipė ir taip ydingai specialiojo mokesčio modelį, padarė labai didelę žalą valstybės biudžetui ir viešajam interesui.

Gintarės Skaistės pasiūlymas, tapęs įstatymu, užprogramavo bendrovių, šiandien užvaldžiusių rinką bei teikiančių socialiai rizikingiausių ir pinigų plovimo prevencijos požiūriu sunkiausiai kontroliuojamas nuotoliniu lošimų paslaugas, dar didesnę dominavimą rinkoje. Tai kelia dar didesnes neigiamas socialines rizikas ir pasekmes vartotojams, mažina būtinos kontrolės užtikrinimo galimybes, sudaro sąlygas nuosaikių lošimo rūšių išnykimui. Visa, kas išvardinta, ir atskleidžia aukščiau pateiktos lentelės.

	Bendrovė	2023 m. pelnas (prieš mokesčius, tūkst. €)	2023 m. pelno marža	Darbo vietų 2024-06-27
Veikia nuostolingai	Nesė	-588	-	63
	Baltic Bet	-415	-	17
	Novogaming Vilnius	-306	-	96
2-8% pelno marža	Limonas	111	2,41%	11
	Party Casino	321	2,93%	3
	VSGA	18	3,52%	209
	Unigames	562	6,65%	145
	Tete-a-tete kazino	1 917	8,28%	398
17-20% pelno marža	Lošimų strateginė grupė	3 383	17,42%	38
	Amber Gaming	2 655	19,53%	37
	Olympic Casino Group Baltija	8 163	20,74%	369
54% pelno marža	Top Sport	52 169	54,03%	245
VISO		67 990		1 631

lentelė 8 – Bendrovių veiklos rezultatai 2023 metais

Svarbu, jog naujas (22%) specialiojo mokesčio tarifas negali būti taikomas mažos pelno maržos lošimo rūšims. NLŽVA nėra žinoma, kad, pavyzdžiui, ribotų statymų lošimo rūšims Europos valstybėse būtų taikomas tokio didelio dydžio verslą žlugdantis mokestis.

Tuo pat metu loterijų organizatoriams²² Gintarė Skaistė poreikio didinti mokestį nematė, nors jų pajamos ir pelnas metų metais auga (žr. lentelę Nr. 6). Kokiais principais vadovaujantis buvo daromi tokie siūlymai, griaunant nuosaikių lošimo paslaugų rinką, neaišku iki šiol. Kyla pagrįstas įtarimas, jog tokie veiksmai ir sprendimai gali būti Gintarės Skaistės ar kitų ministerijos tarnautojų ar asmenų galimų korupcinių susitarimų poveikio rezultatas, ką privalo detalai ištirti kompetentingos institucijos.

Dėl netinkamo loterijų apmokestinimo valstybė kasmet negauna iki 27 mln. €¹², o kartu su progresinio specialiojo mokesčio netaikymo nuotolinių lošimų organizatoriams (žala apie 34 mln. € per metus) bendra finansinė žala valstybės biudžetui (negautos pajamos) dėl mokesčių priežasčių sudaro iki 61 mln. € kasmet.

Išskirtinių ekspertų statusu besinaudojanti LPT klaidina Seimo narius

Į viešas diskusijas kaip vienintelė valstybinė lošimų srityje ekspertinę kompetenciją turinti įstaiga Lošimų priežiūros tarnyba nuolat deleguoja savo atstovus, kurie viešai komentuoja atskiras idėjas ir

²² Šiame rinkos sektoriuje konkurencijos iš esmės nėra, nes rinką yra užvaldyta dviejų susijusių organizatorių. Jų pajamos kasmet ženkliai paauga milijoninėmis sumomis ir beveik susilygino su visų antžeminių azartinių lošimų rūšių, kur veiklą vykdo 10 bendrovių, bendrosiomis veiklos pajamomis.

teikia savo rekomendacijas, kurios tiesiogiai niekaip nėra susijusios su šiai tarnybai įstatymais deleguotomis priežiūros funkcijomis.

Pažymėtina, kad iki 2020 metų LPT atstovai nuosekliai demonizavo lošimo paslaugų verslą – tiek viešojoje erdvėje, tiek ekspertų diskusijose, iš Seimo tribūnos buvo nuolat kartojami klaidinantys teiginiai apie neva didžiulį sveikatos problemų ir patologinio lošimo mastą. NLŽVA iniciatyva pagal tarptautines metodikas atliktų mokslo tyrimų ir Higienos instituto duomenys vienareikšmiškai paneigė šias insinuacijas. Tada LPT atstovai nuo 2020-2021 metų pasitaisė ir, antrindami NLŽVA pozicijai (žr. jau minėtą studiją „Lošimų rinkos Lietuvoje apžvalga: Žalioji knyga 2021“, išleistą 2021 metais) pradėjo akcentuoti socialines perteklinio lošimo rizikas.

Viena iš nuolat pasikartojančių LPT atstovų klaidinimų – tai, geriausiu atveju, išsigalvotas teiginys apie neva „skirtingų lošimo rūšių vienodą poveikį lošėjų sveikatai“. Tokią poziciją viešai nuo savo veiklos pradžios pristato ir gina dar 2010 metais Antano Guogos prašymu tarnyboje įdarbintas ir pirmaisiais metais jo lėšomis finansuotas **Oleg Mackevič** – specialistas darbui su probleminiais lošėjais. Pavyzdžiui, 2024 metų birželio 19 dieną Seimo BFK posėdyje aptarinėjant atskirus įstatymų projektus, Oleg Mackevič viešai klaidingai interpretavo²³ (ir tuo rėmėsi formuodamas Seimo narių poziciją) skandinavų mokslininkų komandos paskelbtą mokslinį straipsnį²⁴, kuriame kaip tik pateikti duomenys, kad skirtingų lošimo rūšių poveikis lošėjams reikšmingai skiriasi, apie ką NLŽVA teigia jau antrą dešimtmetį.

Skandalinga, jog tokios LPT „ekspertinės konsultacijos“ tiesiogiai prieštarauja net oficialiai Vyriausybės pozicijai. Pavyzdžiui, priešingai, nei teigia minėtas Oleg Mackevič, 2024 metų birželio 5 dieną Vyriausybė savo Nutarime Nr. 432 konstatavo, kad lošimo rūšys skiriasi savo azartiškumu ir pavojingumu visuomenei. Nutarimo 1.1 punkte rašoma: „[...] *atsižvelgiant į tai, kad lažybų azartiškumas mažesnis, t. y. laiko tarpas tarp atlikto statymo ir rezultato yra ilgesnis nei kitų lošimų metu, įvertinti galimybę leisti skelbti lažybų reklamą ir informaciją apie lažybas [...]*“.

Dar svarbiau, kad Finansų ministerija, kuriai ir pavaldi Lošimų priežiūros tarnyba, 2024 metų gegužės 30 dieną registravo Azartinių lošimų įstatymo pakeitimo projektą Nr.XIVP-3843, kuriuo siūlo kaip rizikos mažinimo priemones – maksimalios statymo sumos, lošimo laiko ir kitus ribojimus. Tuo Finansų ministerija viešai konstatavo, ką brandžių Vakarų Europos valstybių praktika rodė visą laiką – kad lošėjų išlaidoms įtaką daro (a) didžiausias statymo dydis, (b) vieno lošimo trumpiausia ciklo trukmė, o azarto pojūčiui (c) didžiausio laimėjimo dydis bei kaupiamasis laimėjimo fondas.

Kaip aukščiau minėta, Lošimų priežiūros tarnyba tiesiogiai konsultavo Seimo BFK pirmininkus **Mykolą Majauską, Mindaugą Lingę** ir taip dar labiau gilino rinkos problemas, nes jų patarimų pagrindu priimti teisės aktai tik dar labiau stiprino neribotų statymų ir laimėjimų nuotolinių lošimų dominavimą. Dėl to galimybės kontroliuoti socialinę riziką vartotojams, pinigų plovimo prevencijos reikalavimų laikymąsi tapo dar sudėtingiau.

Jau minėta, jog tiek **Lošimų priežiūros tarnyba**, tiek ir **Finansų ministerija** jau 2020 metų pabaigoje turėjo visą informaciją apie šuoliškai didėjančias gyventojų išlaidas nuotolinio lošimo paslaugoms ir kitas tendencijas. Tai buvo nustatyta ir minima trijuose tęstiniuose ir mokslo požiūriu validžiuose (moksliškai patikimuose) lošimo paslaugų paplitimo tyrimuose. Specialistams turėjo būti vienareikšmiškai aišku, jog toks šuoliškai augusios išlaidos reikš ir su tuo susijusį reikšmingą socialinių problemų augimą, ir naujas šių lošimų organizavimo priežiūros komplikacijas prižiūrint reikalavimų laikymąsi (ypač – pinigų plovimo), nes augimas vyko išimtinai sektoriuose, kuriuose vyravo neribotų statymų ir laimėjimų kazino lošimai bei lažybos, organizuojamos nuotoliniu būdu.

²³ „[...] Kaip tik vasario mėnesį išėjo Europos visuomenės sveikatos tyrimų žurnale, kad aukšta rizika ypatingai pasižymi ir antžeminės, reiškiškas, lošimai antžeminuose automatų salonuose, t.y. elektroninės lošimo mašinos. Taip pat ir visi be išimties online lošimai, įskaitant ir internetu lošiamas lažybas, įskaitant ir visus be išimties kazino, taip vadinamus, lošimus [...]“ iš komentaro portale 15min.lt „Liutauras Ulevičius. Kodėl Lošimų priežiūros tarnybos vardu viešai meluojama Seime?“, <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/nuomones/liutauras-ulevicius-kodel-losimu-prieziuros-tarnybos-varduviesai-meluojama-seime-18-2259750>.

²⁴ Marionneau, V., Kristiansen, S., & Wall, H. (2024). Harmful types of gambling: changes and emerging trends in longitudinal helpline data. *European journal of public health*, 34(2), 335–341. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckae024>

Finansų ministerijos (per Vyriausybės išvadą) pritarimas²⁵ 2024 metais **Luko Savicko** ir **Gintarės Skaistės** pasiūlytam specialiojo mokesčio didinimui 2 procentiniams punktam visoms lošimų rūšims vienodai buvo dar vienas pavyzdys, kai atsakinga ministerija siekia toliau stiprinti bendrovių, dominuojančių rinkoje, ir jų siūlomų didžiausios socialinės rizikos nuotolinių lošimų dominavimą rinkoje.

Tai siekiama padaryti per mokesčių ir kitų kaštų didinimą. Iš rinkos „stumiami“ ženkliai mažiau pajamų lošimų organizavimo vietoje bei viename įrenginyje surenkantys antžeminiai lažybų punktai ir B kategorijos automatų salonai (žr. lentelę Nr. 2). Tuo pat metu tai jokios reikšmingos įtakos nedaro lošimo namams (kazino) ar, juo labiau, nuotoliniams lošimams, kur dominuoja kazino ir lažybų paslaugos. Dėl ženkliai mažesnių pajamų nuosaikūs sektoriai yra žymiai jautresni įvairių kaštų ir mokesčių didėjimui su visomis iš to kylančiomis neigiamomis pasekmėmis valstybei, visuomenei ir verslui.

Kaip matyti iš lentelėje Nr. 2 palygintų antžeminių lošimo vietų vidutinių rezultatų, skirtingų lošimo vietų vidutinių mėnesinių bendrųjų veiklos pajamų (pažymėta **raudonai**), kazino (lošimo namai) uždirba 13 ir 20 kartų daugiau, nei atitinkamai B kategorijos automatų salonas ir lažybų punktas, o bendrųjų pajamų santykis tarp vieno A ir B kategorijos automatų skiriasi net 3 kartus A kategorijos naudai. Savo ruožtu, vieno lažybų punkto pajamos trečdaliu mažesnės, nei automatų salono.

Akivaizdu, jog šių lošimo vietų galimybės vykdyti tas pačias prievoles, mokėti to paties dydžio mokesčius (t.y. išlaikyti milžinišką, tampantį nepakeliamu mokestinį spaudimą) – nepalyginamos. Lentelės duomenys rodo, jog skirtingoms antžeminių lošimų rūšims turi būti taikoma skirtinga apmokestinimo sistema bei skirtingo, o ne vienodo dydžio mokesčio tarifai. Būtent toks apmokestinimas ir skirtingi tarifai ir buvo taikomi nuo pat lošimų legalizavimo Lietuvoje pradžios. Tai turėjo sukurti skirtingą konkurencijos lygį tarp lošimų, kas būtų leidę formuoti nuosaikių lošimų dominuojamą rinką – priešingai, nei yra dabar. Deja, dėl nežinomų ir nesuprantamų priežasčių tokia galimybė buvo panaikinta. Akivaizdu, jog ribotų statymų ir laimėjimų lošimų vietų mažės, o vėliau jos ir iš viso turėtų išnykti. Tačiau savo projektais tai ignoruoja tiek Gintarė Skaistė, tiek Mykolas Majauskas ir Mindaugas Lingė, tiek ir Finansų ministerija bei Lošimų priežiūros tarnyba.

Pavyzdžiui Gintarės Skaistės iniciatyva ir remiantis jau minėtu išgalvotu principu „vienodai visiems“ principu, pakėlus mokesčių iki kritinės ribos, ribotų statymų ir laimėjimų sektoriams veiklą vykdyti taps nepakeliamu, todėl darbo vietų skaičius antžeminėse lošimų rūšyse (ypač, su ribotų statymų ir laimėjimų parametrais) iš pradžių ženkliai mažės (kas kurį laiką jau ir vyksta), o veikla, pokyčių pabaigoje, bus visai nutraukta. Vartotojai, akivaizdu, bus priversti rinktis rinkoje vienintele likusias didžiausios socialinės rizikos nuotolinių lošimų paslaugas, o rinką pilnai užvaldys šiuo metu joje jau dominuojančios bendrovės. Tokią situaciją užprogramavo ir įgyvendina ne kas kitas, o Lietuvos atsakingos institucijos per Seimo narius.

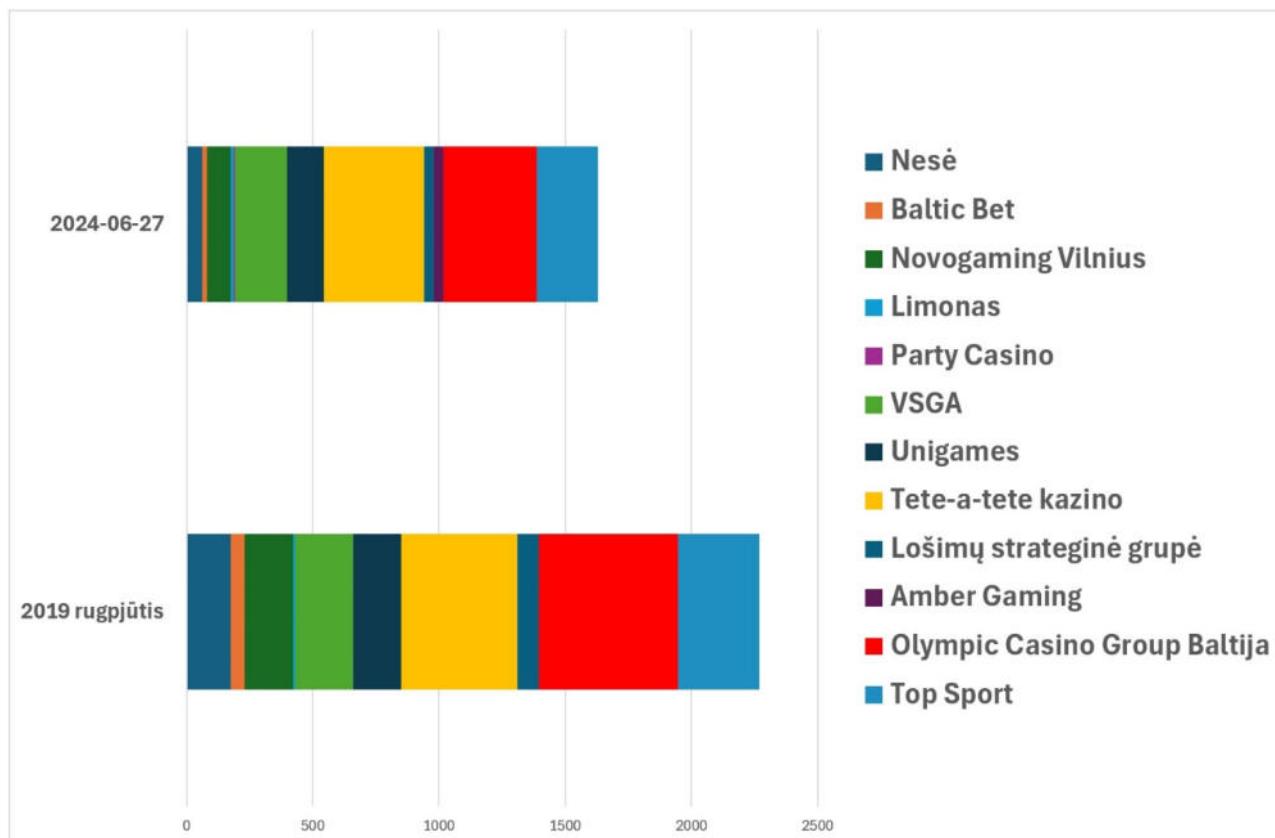
Apie tai NLŽVA savo 2024 metų balandžio 11 dienos rašte Finansų ministerijai (dėl Vyriausybės išvados) ir atitinkamai birželio 11 dienos Seimo BFK komitetui (dėl pasiūlymo didinti specialųjį mokesčių) raštuose išsamiai nurodė tokio sprendimo neracionalumą. Jis nelogiškas dėl to, jog (a) skiriasi skirtingų lošimo rūšių kaštų struktūra, (b) dalis lošimo paslaugų²⁶ negali lanksčiai keisti kainodaros, nes ji įtvirtinta įstatymu, (c) pagal 2023 metų duomenis kone pusei rinkoje veikiančių bendrovių iškiltų reali bankroto rizika, (d) didžiausią neigiamą poveikį patirtų tos bendrovės, kuriose dirba didesnė sektoriaus darbuotojų dalis. Tačiau į šiuos argumentus nei FM, nei Seimo BFK neatsižvelgė.

²⁵ 2024 m. birželio 5 d. nutarime Nr. 432 Vyriausybė pasisakė dėl Luko Savicko projekto: „[...] 4. Iš esmės pritari Lietuvos Respublikos loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo Nr. IX-326 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3529 siekiui – didinti loterijų ir lošimų mokesčius, sudarant galimybę į biudžetą surinktas lėšas nukreipti į socialinių reklamų finansavimą ir kitas prevencines priemones [...]“.

²⁶ Pavyzdžiui, B kategorijos lošimų automatai.

Toks Lošimų priežiūros tarnybos ir Finansų ministerijos elgesys jau privedė prie nuosekliai mažėjančio Lietuvos lošimo paslaugų rinkoje dirbančių asmenų skaičiaus, jų poreikį kompensuojant iš užsienio importuojamomis nuotolinių lošimų paslaugomis, už kurias sumoka Lietuvos vartotojai. Kaip matyti iš pateikto grafiko, 2019-ųjų vasarą Lietuvos rinkoje buvo sukurta apie 2 268 darbo vietos, o 2024 metų birželį bendrovėse dirbo jau tik 1 631 darbuotojas. Kitaip tariant, per penkerius metus išnyko 637 arba 28,0% darbo vietų.

pav. 3 – Sukurtų darbo vietų skaičiaus mažėjimas Lietuvoje lošimo paslaugas teikiančiose bendrovėse 2019-2024 metais

Tokia strategiškai Lietuvai nenaudinga LPT ir FM pozicija kontrastuoja su kitų Europos Sąjungos valstybių praktika (pavyzdžiui, Vokietijos), kurioje keičiant lošimo paslaugų teisinį reguliavimą buvo siekiama išsaugoti nacionalinę pramonę, čia sukuriama darbo vietos ir kartu užtikrinant tokios veiklos kontrolės galimybes vietoje. Alternatyvus dabar Lietuvoje plėtojamas scenarijus virto Šarūno Stepukonio skandalais, kai nacionalinės priežiūros ir teisėsaugos institucijos (būtent dėl jų pačių sukurtos ydingos rinkos struktūros, kurioje dominuoja neriboto dydžio statymų ir laimėjimų paslaugos) iš esmės pačios sau apsunkino joms valstybės deleguotų funkcijų įgyvendinimą, nes prarado galimybei efektyviai jas vykdyti.

Tokia viešai klaidinanti LPT veikla daro poveikį ir Seimo nariams, kurie registruoja objektyviems faktams prieštaraujančius teisės aktų projektus. Pavyzdžiui, Seimo narys **Justas Džiugelis** +10 SN 2023 metų gruodžio 11 dieną registravo įstatymo projektą Nr. XIVP-3393, kuriuo lažybų paslaugoms ir B kategorijos lošimams pasiūlė padidinti minimalų lošėjo amžių nuo 18 iki 21 metų. Projektas taip pat grindžiamas Lošimų priežiūros tarnybos pateikta informacija, kuri klaidinančiai įrodinėja, jog neva 18-20 metų spėja susiformuoti probleminio lošimo įpročius. Tokių iniciatyvų, neturinčių analogų Europos Sąjungos valstybėse, atmetant realius Lietuvos lošimo paslaugų rinkos duomenis, tikslas (aišku, klaidinantis) ir vėl tas pats – parodyti, jog „visi vienodai blogi“, o iš tikrųjų dar labiau mažinti ribotų parametrų sektorių ir taip metų metais nebeaugančias pajamas ir didinti kaštus, kas turėtų užtikrinti dar greitesnę šiuose stagnuojančiuose sektoriuose veiklą vykdančių bendrovių veiklos pabaigą.

Kaip matyti iš oficialios statistikos, 2019-2023 metais šių lošimo paslaugų rūšių pajamos (vartojimas) iš esmės nesikeitė, o kai kuriuose sektoriuose mažėjo (lyginant su kitų šuoliškai augusių nuotolinių lošimo paslaugų bei stabiliai didėjusiomis loterijų pajamomis (vartojimu). Tuo tarpu vartotojų išlaidos nuotolinių lošimų ir loterijų paslaugoms augo šuoliškai (lentelėje pažymėta **raudonai**).

Metai	2019	2020	2021	2022	2023
Nuotolinių lažybų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	23,9	26,5	34,2	34,9	35,3
Antžeminių lažybų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	10,6	5,7	4,0	9,9	9,1
Nuotolinių B kategorijos lošimų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	0,8	1,2	2,4	3,3	3,4
Antžeminių B kategorijos lošimų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	32,7	20,3	14,9	32,4	31,3
Didinamo minimalaus amžiaus lošimų suminės pajamos (GGR, mln. €)	68,1	53,6	55,6	80,5	79,1
Antžeminių A kategorijos automatų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	12,2	7,8	7,0	14,3	15,0
Nuotolinių stalo lošimų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	0,4	1,9	5,8	8,6	12,6
Antžeminių stalo lošimų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	16,7	10,2	8,1	17,4	18,3
Nuotolinių A kategorijos automatų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	15,3	29,9	59,6	74,9	97,1
Loterijų bendrosios veiklos pajamos (GGR, mln. €)	49,9	46,9	57,4	56,4	66,3
Nedidinanamo minimalaus amžiaus lošimų suminės pajamos (GGR, mln. €)	94,4	96,8	138,0	171,7	209,4

lentelė 9 – Vartotojų išlaidos lošimo paslaugoms, kuriomis šiuo metu leidžiama naudotis 18-20 metų amžiaus asmenims.

Seimo nario rūpestis iš esmės neaugančiomis lošimų rūšimis (ir jomis neva piktnaudžiaujančiais 18-20 metų asmenimis) akivaizdžiai prieštarauja realiai situacijai ir kitų lošimo rūšių augimo tendencijoms ir mastui. Šiuos duomenis LPT turi, tačiau akivaizdžiai klaidino ribotai pateikdama Seimo nariui. Dar svarbiau, jog šie duomenys atskleidžia, jog LPT turėjo imtis aktyvių pastangų ir siūlyti priemones, kurios būtų užkardžiusios šuolišką kitų lošimo paslaugų, kurias galima vartoti tik vyresniems nei 21 metų amžiaus sulaukusiems asmenims, augimą, nes būtent jose yra ženklus vartojimo padidėjimas, bet to nesiėmė ir todėl jos vadovui **Virginijui Daukšiu** tenka asmeninė atsakomybė už pareigų neatlikimą.

Tuo pat metu tokia LPT praktika tik patvirtina, jog tarnyba teisėkūros iniciatyvas siūlo ne savalaikiai, ne iš anksto planuodama ir įspėdama, o po fakto reaguodama į ankstesniu neveiklumu padarytą žalą.

Naujausia geroji praktika Europos Sąjungos valstybėse

Pažymėtina, jog pastaraisiais metais kitos Europos valstybės taip pat sprendė perteklinio polinkio lošti ir kitus dėl nuotolinių lošimų veiklos išskylančius klausimus. Paminėtinas Vokietijos pavyzdys, kai 2021

metais priimtas naujas federalinis įstatymas (įsigaliojęs 2022 metais). Vokietija šios užduoties ėmėsi viena iš paskutiniųjų Europos valstybių, išanalizavusi neigiamas pasekmes kitose valstybėse įvairiais pjūviais, įskaitant pinigų plovimo, socialinius ir t.t. Tuo pat metu Vokietija siekia apsaugoti nacionalinio verslo interesus, apriboja nuotolinių paslaugų tiekimą ne iš valstybės vidaus, numato esminius neribotų nuotolinių lošimų apribojimus, o kazino lošimai nuotoliniu būdu yra uždrausti:

- Maksimalus mėnesinis vartotojo įneštų pinigų kiekis per mėnesį yra 1 tūkst. € (jis skaičiuojamas bendrai visų lošimo paslaugų tiekėjų duomenis)
- Maksimalus nuotolinių lošimų statymo dydis – 1 €
- Minimali nuotolinių lošimų ciklo trukmė – 5 sekundės
- Nuotoliniu būdu negalima organizuoti gyvų stalo lošimų

Deja, panašu, jog **pažangi Vakarų Europos valstybių patirtis nedomina** nei įstatymų leidėjų, nei Finansų ministerijos, nei LPT, nei Seimo narių. Tokiu būdu atsakingi pareigūnai prisiima asmeninę atsakomybę už lošimo paslaugų rinkos parlamentinės kontrolės klaidas, valstybės, piliečių bei verslo patiriamą žalą.

Nepaaiškinama ir nepateisinama, kai lošimo paslaugų rinka, kurioje apyvarta 2024 metais viršys 2 milijardus eurų, o vartotojai išleis netoli 300 mln. eurų, reguliuojama iš esmės neturint jokios valstybės politikos koncepcijos ir principų. Naujausiame Finansų ministerijos įstatymo projekte siūloma atvirtinti vos du politikos principus, kurie siejami su priegigos prie lošimo paslaugų ribojimu. Tačiau nieko nekalbama apie šios ekonominės veiklos prasmę valstybei, lošimų masto valdymą. Ką jau kalbėti, kad Vakarų Europos valstybėse tokių principų įstatymuose įtvirtinama iki dešimties ir daugiau. Dar svarbiau, jog Lietuvoje loterijos yra visiškai paliktos likimo valiai ir jų atveju jokių konstruktyvių pokyčių nenusimato net ir šiandien.

2022 metų spalio 13 dieną NLŽVA rašė Seimo valdybai: „[...] *Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą NLŽVA ragina LR Seimą pradėti parlamentinį tyrimą ir įvertinti, kas lėmė nekompetentingą, o gal ir nusikalstamą valstybės politiką lošimų ir loterijų srityje, dėl kurios vien per 2015-2022 metais patirtos žalos dydis siekia beveik 250 mln. eurų. Pažymėtina, jog nesiimant neatidėliotinių priemonių situacijai kompleksiskai įvertinti ir problemoms spręsti ši žalos suma valstybės biudžetui (mokesčių mokėtojams) tik didės po keliasdešimt milijonų eurų kasmet, o ji neinicijuojant politikai anksčiau ar vėliau turės prisiimti asmeninę atsakomybę už pražūtingas, viešojo intereso požiūriu, pasekmes [...].*“

Šiandien galima tik konstatuoti, kad į NLŽVA raginimus sureaguota nebuvo, o tik padarytos tolesnės grubios klaidos (galimai nusikalstamos), todėl bendra žala valstybės biudžetui per 2023-2024 metus toliau augo po kone 61 mln. eurų kasmet, todėl bendras neūkiškų ir galimai nusikalstamų valstybę atstovaujančių asmenų veiklos rezultatas – iki 372 mln. eurų žala per 2015-2024 metų laikotarpį. Įvertinus ir kitus faktorius, susijusius su neigiamomis socialinėmis pasekmėmis bei verslo griovimo rezultatas, bendras žalos mastas dar didesnis.

Tokio masto **kenkimą valstybei būtina nagrinėti parlamentinio tyrimo formatu**, nustatyti kaltuosius, užkardyti tolesnę žalą ir pagal modernių valstybių patirtį pertvarkyti lošimo paslaugų reguliavimą bei, nekeičiant mokesčių bazės, įvesti ir pritaikyti apmokestinimo modelį (nuotolinių lošimų ir loterijų pajamoms taikant progresinių mokesčių sistemą, antžeminių lošimų skirtingoms rūšims taikyti diferencijuotą mokesčių sistemą). Taip būtų sumažintos socialinės rizikos, valstybė gautų iš užtikrintai ir tvariai veikiančios, efektyviai sutvarkytos ir valstybės kontroliuojamos rinkos tinkamą grąžą.

Nacionalinės lošimų ir žaidimų verslo asociacijos valdybos pirmininkas
Samoilas Kacas

Nacionalinės lošimų ir žaidimų verslo asociacijos prezidentas
Liutauras Ulevičius